

Οδηγός Εκπαιδευτή

Ενότητα 5

Βασική Επικοινωνία Που σημαίνει

Όνομα παρουσιαστή: _____

Ημερομηνία: _____

4.2 Κατάδειξη

Στόχοι μάθησης

Στο τέλος της ενότητας, θα καταλάβετε:

- πώς αναπτύσσεται η κατάδειξη,
- γιατί η κατάδειξη είναι σημαντική στην ανάπτυξη του παιδιού, ειδικά στη γλώσσα και την επικοινωνία,
- ποιες είναι οι κύριες λειτουργίες της κατάδειξης στην επικοινωνία,
- η ιδιαιτερότητα και η χρήση του pointing στο IDD

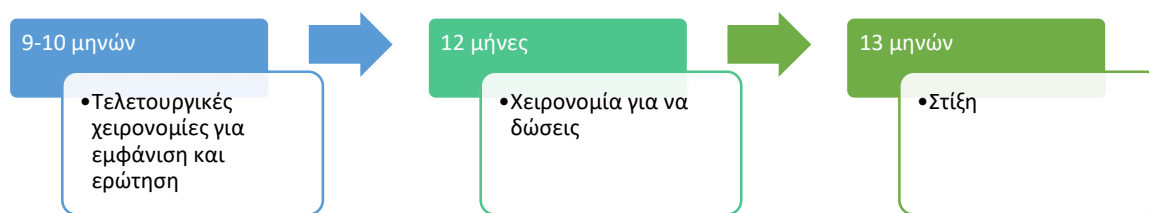
Περιεχόμενο

Η κατάδειξη ορίζεται ως η επέκταση του χεριού και του δείκτη προς ένα συγκεκριμένο αντικείμενο ή γεγονός (Colonnesi et al., 2010) .

Σημείωση: Η εικόνα δημιουργείται από τεχνητή νοημοσύνη.

Η χειρονομία κατάδειξης δεν πρέπει να συγχέεται με τη χειρονομία προσέγγισης, δηλαδή την πράξη του απλώματος για να πιάσετε ένα αντικείμενο. Το Reaching είναι πρόδρομος του pointing και εμφανίζεται πριν από την παραγωγή του pointing (Liszkowski & Tomasello, 2011) . Η κατάδειξη εμφανίζεται μεταξύ 8 και 15 μηνών και συνεχίζει να αναπτύσσεται κατά το 2ο έτος της ζωής και όταν εμφανίζεται η εκφραστική γλώσσα (Carpenter et al., 1998) .

Η κατάδειξη φαίνεται να είναι μια καθολική και διαπολιτισμική συμπεριφορά. Γενικά θεωρείται ότι είναι ο «βασιλικός δρόμος προς τη γλώσσα» (Butterworth, 2003) . Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η κατανόηση και η παραγωγή της κατάδειξης δεν αναπτύσσονται ταυτόχρονα, παρόλο που οι δύο συμπεριφορές συνδέονται (Colonnese et al., 2010). Πράγματι, η κατανόηση της κατάδειξης προηγείται της παραγωγής (Camaioni et al., 2004) .

Η κατάδειξη είναι μια κοινωνική πράξη:

- εμπλέκοντας το παιδί σε μια ανταλλαγή
- συχνά συνδέονται με φωνητικά (αλλά όχι συστηματικά)
- που σχετίζεται με ένα βλέμμα μπρος-πίσω μεταξύ της κατεύθυνσης που δείχνει και του συντρόφου πριν και μετά την παραγωγή της χειρονομίας.
- κατά την οποία είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί η προσοχή του συντρόφου και να ελεγχθεί ότι κοιτάζει προς την κατεύθυνση που υποδεικνύεται

Υπάρχουν δύο τύποι κατάδειξης στα μικρά παιδιά (Bates et al., 1975) . Καθώς οι χειρονομίες κατάδειξης συνοδεύονται συχνά από σκόπιμες φωνές (Liszkowski & Tomasello, 2011) , τα προσωδιακά τους περιγράμματα καθιστούν δυνατή τη σαφή διάκριση του τύπου κατάδειξης που παράγεται από το παιδί (Grünloh & Liszkowski, 2015) .

Πρωτο-επιτακτική κατάδειξη	Πρωτο-δηλωτική κατάδειξη
<ul style="list-style-type: none"> • αιτήματα για αντικείμενα • χρήση του ενήλικα ως μέσου απόκτησης επιθυμητών αντικειμένων <p>→ κανένα ενδιαφέρον για μια κοινωνική ανταλλαγή αλλά μόνο για την απόκτηση ανταπόκρισης σε μια προσωπική ανάγκη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • προλεκτικές προσπάθειες να κατευθύνουν την προσοχή του ενήλικα προς ένα γεγονός ή αντικείμενο. <p>→ ανταλλαγή με τον ομιλητή</p> <ul style="list-style-type: none"> • να πάρει πληροφορίες για κάτι • να μοιραστεί ένα συναίσθημα κ.λπ.

Αυτή είναι μια **συμπεριφορά χαμηλού επιπέδου** που σας επιτρέπει να αποκτήσετε κάτι χωρίς καμία κοινωνική πράξη.

Αυτή είναι **συμπεριφορά υψηλού επιπέδου** που απαιτεί:

- κοινή προσοχή
- Επίγνωση (έστω και ελάχιστη) της άποψης του άλλου

Η κατάδειξη είναι μια σημαντική πράξη επικοινωνίας στην ανάπτυξη των μικρών παιδιών. Έχει πολλές κοινωνικές και επικοινωνιακές αξίες: ζητώντας κάτι, ζητώντας να ονομάσετε κάτι, τραβώντας την προσοχή, μοιράζονται ένα γεγονός κ.λπ. Τα παιδιά που κάνουν χειρονομίες κατάδειξης πιο συχνά στην ηλικία των 2 ετών έχουν καλύτερες μεταγενέστερες γλωσσικές δεξιότητες από τα παιδιά της ίδιας χρονολογικής ηλικίας που παράγουν λιγότερες χειρονομίες κατάδειξης (Colonnesi et al., 2010). Αυτό συμβαίνει επειδή οι γονείς τείνουν να παρέχουν πιο λεκτικές απαντήσεις στις χειρονομίες του παιδιού τους, μία από τις οποίες είναι η κατάδειξη, παρά σε άλλες μη χειρονομιακές συμπεριφορές (Olson & Masur, 2013) .

Η σύνδεση μεταξύ κατάδειξης και γλώσσας αποδίδεται στο γεγονός ότι η κατάδειξη έχει μια κοινωνική λειτουργία που επιτρέπει να προκληθούν λεκτικές απαντήσεις από τον συνεργάτη επικοινωνίας (Goldin-Meadow, Goodrich, Sauer & Iverson, 2007; Kishimoto , Shizawa , Yasuda, Hinobayashi & Minami , 2007, που αναφέρεται από τον Wu, 2014). Αυτή η σχέση είναι ισχυρότερη μεταξύ των ηλικιών 15 και 20 μηνών, δηλαδή όταν αναπτύσσονται οι κοινωνικές και γνωστικές ικανότητες και όταν η λεξιλογική έκρηξη και οι πρώτοι συνδυασμοί λέξεων εμφανίζονται στο παιδί (Colonnesi et al., 2010). Η κατάδειξη εξακολουθεί να υπάρχει, ωστόσο, όταν το παιδί αρχίζει να μιλάει και οι χειρονομίες κατάδειξης παράγονται συχνά μαζί με τη λεκτική έξοδο (Greenfield & Smith, 1976). Ο ρόλος της κατάδειξης στη γλωσσική ανάπτυξη είναι παρών μέχρι την απόκτηση της μορφοσύνταξης (Iverson & Goldin-Meadow, 2005).

Όταν εργάζεστε με άτομα με IDD, η ρύθμιση του pointing είναι ένα σημαντικό βήμα στην επικοινωνία. Δείχνοντας, το άτομο προσπαθεί να εκφράσει μια επιλογή, η οποία καθιστά δυνατό να οραματιστεί ένα έργο AAC.

Είναι απαραίτητο να σεβαστείτε τη στρατηγική κατάδειξης του ατόμου, ακόμα κι αν είναι αρχικά ανακριβής και ελλιπής:

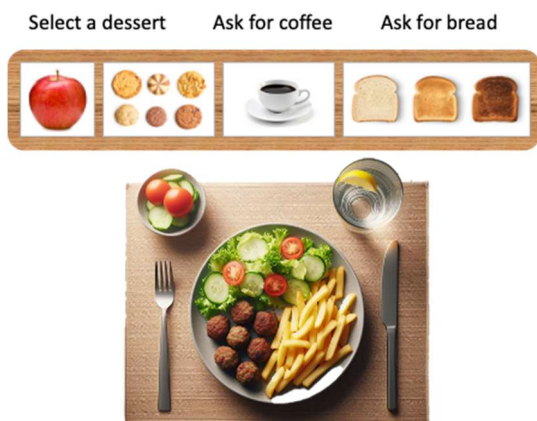
- *Ο Π. πηγαίνει τον φροντιστή στο ψυγείο και ταραάζεται να ανοίξει το ψυγείο για να πει ένα γιαούρτι, ενώ ο Δ. δείχνει το ψυγείο με την παλάμη του χεριού του για να ζητήσει να ανοίξει .*

Είναι ξεκάθαρο ότι η φασαρία ή το να δείχνετε με την παλάμη σας δεν είναι ο καλύτερος ή ο πιο κατάλληλος τρόπος για να δείξετε. Ενώ είναι σκόπιμο να ανταποκριθεί κανείς στο αίτημα του ατόμου επειδή αποτελεί μια πράξη επικοινωνίας, είναι επίσης σημαντικό να εργαστείτε για την ακρίβεια της κατάδειξης και τη μοντελοποίησή της με μια πιο κατάλληλη κοινωνικά μορφή (στην περίπτωση της ταραχής, αυτό μπορεί να γίνει αντιληπτό ως μια κίνηση θυμού ή μια διαταραχή συμπεριφοράς) και κατανοητή από ένα ευρύ φάσμα ανθρώπων.

Σε περίπτωση σοβαρής κινητικής δυσλειτουργίας, δεν είναι ασυνήθιστο να γίνεται η κατάδειξη μόνο με τα μάτια ή με τον προσανατολισμό του κεφαλιού. Είναι σημαντικό αυτές οι άτυπες στρατηγικές, οι οποίες είναι ελάχιστα αντιληπτές από έναν συνομιλητή, να εντοπίζονται και να μεταβιβάζονται σε οποιονδήποτε είναι πιθανό να αλληλεπιδράσει με τον πάσχοντα IDD. Ο εντοπισμός αυτών των στρατηγικών είναι ακόμη πιο σημαντικός, καθώς περιλαμβάνουν την κατάλληλη τοποθέτηση των αντικειμένων σε σχέση με τον άξονα όρασης του ατόμου για τη διευκόλυνση της οπτικής κατάδειξης.

Είναι επίσης σημαντικό να προτείνονται στόχοι που σχετίζονται με τις καθημερινές δραστηριότητες:

- *Στην τραπεζαρία: προσφέρετε ένα εξατομικευμένο σουπλά με φωτογραφίες φαγητών που μπορεί να επιλέξει το άτομο (είτε σε κατάλληλο χάρακα είτε απευθείας στο σουπλά) .*

Συνοπτικά, για να είναι αποτελεσματική η πράξη της κατάδειξης και να ανταποκρίνεται στον στόχο της, είναι απαραίτητο:

Διευκολύνετε την πράξη κατάδειξης	<ul style="list-style-type: none"> • βρείτε μια κατάλληλη στάση ώστε το άτομο να μπορεί να δείχνει. <p>→ λαμβάνοντας υπόψη την προνομιακή χρήση του ενός χεριού ή του βραχίονα έναντι του άλλου ή, όπου είναι απαραίτητο, προσφέροντας ένα ραβδί για να διευκολύνετε την κατάδειξη.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τοποθετήστε τους στόχους σε σχέση με το οπτικό πεδίο του ατόμου (κεντρικό ή περιφερειακό) και τα χαρακτηριστικά των στόχων. <p>→ είναι απαραίτητο να έχουμε πληροφορίες για την κατάσταση της όρασης του ατόμου.</p>
Προσδιορίστε τι δείχνει το άτομο	Πραγματικά αντικείμενα, μινιατούρες, φωτογραφίες, εικόνες κ.λπ.
Ενεργώ ως ελατήριο	επικεντρωθείτε σε στόχους που αρέσουν στους ανθρώπους, ώστε να μουν στον πειρασμό να τους δείξουν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bates, E., Camaioni, L., & Volterra, V. (1975). Η απόκτηση παραστατικών πριν από την ομιλία. *Merrill-Palmer Quarterly of Behavior and Development*, 21 (3), 205-226.
<https://www.jstor.org/stable/23084619>

Butterworth, G. (2003). Το Pointing είναι ο βασιλικός δρόμος προς τη γλώσσα για τα μωρά.

Στο *Pointing* : Εκεί όπου συναντώνται η γλώσσα, ο πολιτισμός και η γνώση (σελ. 9-33).

Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Camaioni , L., Perucchini , P., Bellagamba , F., & Colonnese , C. (2004). Ο ρόλος της δηλωτικής κατάδειξης στην ανάπτυξη μιας θεωρίας του νου. *Infancy* , 5 (3), 291-308.

https://doi.org/10.1207/s15327078in0503_3

Carpenter, M., Nagell , K., & Tomasello , M. (1998). Κοινωνική γνώση, κοινή προσοχή και επικοινωνιακή ικανότητα από 9 έως 15 μηνών. *Monographs of the Society for Research in Child Development* , 63 (4), i -vi, 1-143.

Colonnese, C., Stams, GJMM, Koster, I., & Noom, MJ (2010). Η σχέση μεταξύ κατάδειξης και γλωσσικής ανάπτυξης: Μια μετα-ανάλυση. *Αναπτυξιακή Επιθεώρηση* , 30 (4), 352-366.

<https://doi.org/10.1016/j.dr.2010.10.001>

Grünloh , T., & Liszkowski , U. (2015). Οι προγλωσσικές φωνές διακρίνουν τις πράξεις κατάδειξης. *Journal of Child Language* , 42 (6), 1312-1336.

<https://doi.org/10.1017/S0305000914000816>

Liszkowski , U., & Tomasello , M. (2011). Ατομικές διαφορές στις κοινωνικές, γνωστικές και μορφολογικές πτυχές της βρεφικής κατάδειξης. *Γνωστική Ανάπτυξη* , 26 (1), 16-29.

<https://doi.org/10.1016/j.cogdev.2010.10.001>

Olson, J., & Masur, EF (2013). Οι μητέρες ανταποκρίνονται διαφορετικά στις χειρονομίες των βρεφών έναντι των μη χειρονομικών επικοινωνιακών προσφορών. *First Language* , 33 (4), 372-387. <https://doi.org/10.1177/0142723713493346>

